

POST

GEHAKKELDE AURELIA EN ANDERE VLINDERS

Aan het verhaal over de naar het noorden oprukkende Gehakkelde aurelia (Vlinders, febr. '92, blz. 17), wil ik graag een bijdrage leveren. Volgens

ren. Daarna verdwijnt hij zoals hij is gekomen op mysterieuze wijze. Jammer genoeg heb ik de vlinder in 1991 niet meer in Heiloo gezien.

Een andere waarneming in mijn tuin is de komst van vlinders uit de duinen wanneer de Buddleia's bloeien. Regelmatig zijn dan Kleine parelmoervlinders, Kommavlinders, dikkopjes, Heivlinders en Bruine blauwtjes aanwezig. Na de bloei vertrekken deze vlinders weer; de algemenere soorten blijven gelukkig van de overige nectarplanten genieten. Opvallend is dat de vlinders een voorkeur hebben voor de wit- en paarsbloeiende Buddleia en niet zo zeer voor de rose. Een vergelijkbare situatie doet zich voor in een groot buddleiapark (ongeveer 150 m²), gelegen op een kruising van drukke verkeerswegen in het centrum van

De Gehakkelde aurelia. Foto: Henkjan Kievit

vlinderkenners uit Heiloo en Egmond zijn de afgelopen tien jaar geen Gehakkelde aurelia's in deze omgeving waargenomen. Wie schetst mijn verbazing als ik dan in de zomer van 1990 een Gehakkelde aurelia aantref in mijn tuin op een paarsbloeiende Buddleia. Drie dagen lang kan ik de vlinder op allerlei manieren fotografe-

Heiloo. Daar zie ik iedere zomer opnieuw, naast de algemene soorten, ook Kleine parelmoervlinders, Heivlinders en in 1991 een Oranje luzernevlinder verschijnen.

Is het nectaraanbod in de duinen te gering of kunnen deze vlinders aan de overheersende geur van de Buddleia, op kilometers afstand in de

bebouwde kom, geen weerstand bieden?

Els Swart, Heiloo

GEVRAAGD

J.G. Williams (1962): A field guide to the butterflies of Africa (Collins).
Roel ter Horst, van Houtenstraat 16, 6702 CT Wageningen, 08370-25256.

VLINDERKWEKERS OPGELET

In Engeland is al enige jaren een groep van 330 vlinderkwekers actief en wordt tegen kostprijs een 14-daags stencil uitgegeven met vraag en aanbod van levend materiaal, zoals poppen van dag- en nachtvlinders. Leden (voor Europa £12.- per jaar) kunnen gratis zo veel ze willen adverteren. Als u mij een aan uzelf geadresseerde envelop met een postzegel van 80 cent stuurt, ontvangt u een copie van een stencil en een aanmeldingsformulier. Uiteraard vrijblijvend.

K.J. Strookman, Rijksstraatweg 248 b, 2022 DJ Haarlem

VRIJWILLIGER GEZOCHT

De Vlinderstichting is op zoek naar een vrijwilliger die wil assisteren bij het project Dagactieve Nachtvlinders. Liefst iemand die Nachtvlinders kent en in de omgeving van Wageningen woont.

De Vlinderstichting 08370-24224

WIE WIL 'N ROUTE LOPEN IN EEN TERREIN VAN NATUURMONUMENTEN?

De Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten wil graag de vlinderstand in haar terreinen volgen. Het wettelijk is lopen van een monitoringroute

In 't kort

is daarvoor de meest geschikte methode. Natuurmonumenten heeft daarom aan De Vlinderstichting gevraagd vrijwilligers te vinden die zo'n route willen lopen. De belangstelling gaat vooral uit naar een route in een van de volgende terreinen:

Hackfort
Westerbroek (bij Groningen)
Leggelderveld
Imbosch
Loonse en Drunese Duinen
Genhoes/Schaloen

Als u in een van deze (of andere) terreinen van Natuurmonumenten een route wilt lopen, kunt u contact opnemen met:

Chris van Swaay/Kars Veling
De Vlinderstichting
08370-24224

CURSUSSEN VAN DE VLINDERSTICHTING

De Vlinderstichting organiseert jaarlijks een aantal eendaagse cursussen. In 1992 worden de volgende cursussen gegeven.

Vlindervriendelijk beheer van natuurgebieden. Deze cursus wordt 22 mei in Ommen gegeven en is bestemd voor terreinopzichters, boswachters, terreinbeheerders, districtbeheerders en anderen die in het natuurbeheer werkzaam zijn. Er wordt met name ingegaan op de mogelijkheden om door een goed beheer van natuurgebieden te zorgen voor het behoud en herstel van de vlinderstand.

Vlindervriendelijk openbaar groen
Deze cursus wordt 26 mei in Zwolle gegeven en 28 augustus in Naarden. De cursus richt zich op medewerkers van gemeentelijke groenvoorzieningen. De mogelijkheden om tot een meer gevarieerde woonomgeving te komen, waarbij de leefmogelijkheden van vlinders veel aandacht krijgen, staan centraal.

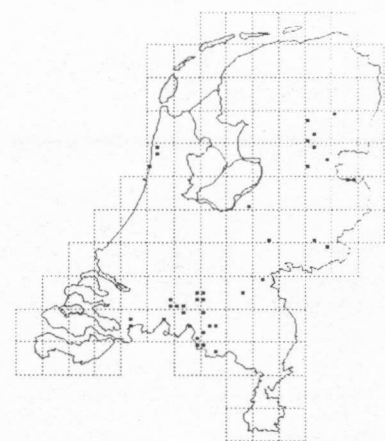
Voor meer informatie en aanmelding:
De Vlinderstichting, Henkjan Kievit.

NOGMAALS DE BRUINE EIKEPAGE

Vorig jaar hebben we u gevraagd extra te letten op de Bruine eikepage. Veel mensen hebben hieraan gehoor gegeven en er zijn flink wat waarnemingen binnengekomen. Toch hebben we het idee dat de soort nog op meer plaatsen voor moet komen. Op de landelijke dag heeft Paul Chardon verteld over zijn onderzoekje in 1991. Hij heeft een aantal bekende vliegplaatsen van de Bruine eikepage bezocht en er een beschrijving van gemaakt. In het augustus-nummer van 'Vlinders' zal een uitgebreid artikel over dit onderzoek verschijnen. Waar moet u gaan zoeken? De Bruine eikepage komt voor op de hogere zandgronden en in de duinen. Hier heeft de soort een voorkeur voor bosranden en struweel met lage eikjes en voldoende nectaraanbod (bijvoorbeeld Braam, Liguster, Duinkruiskruid of Sporkehout). We zijn benieuwd naar

de vondsten dit jaar. Het vorig jaar was een goed jaar voor de Bruine eikepage en de verwachting is dat - uiteraard afhankelijk van het weer - ook in 1992 de soort in redelijke aantallen kan worden gezien.

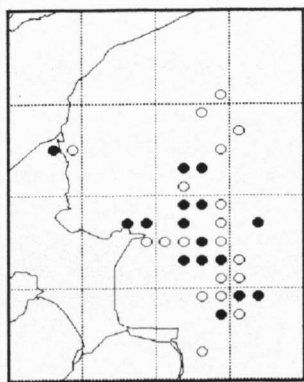
We zouden u ook willen vragen om, als u de Bruine eikepage ziet, een dia te maken van deze plaats. Een plaatje van het type landschap waarin de vlinder wordt waargenomen geeft vaak zeer veel informatie over de eisen die de soort stelt aan haar leefomgeving. We zouden u willen vragen deze dia's naar ons op te sturen (eventueel ter duplicatie), zodat we een bestand van biotoopdia's kunnen opzetten. Dit geldt niet alleen voor deze soort, maar ook voor biotoopplaatjes van andere karakteristieke soorten.

Waarnemingen van de Bruine eikepage in 1991.

Gezocht: de Grote vuurvlinder

Ondanks het feit dat de Grote vuurvlinder (*Lycaena dispar*) een van de zeldzaamste vlinders van Nederland is, is het een soort die bijna iedereen kent. Zijn fraaie kleuren spreken sinds zijn ontdekking in 1915 veel mensen aan. De Grote vuurvlinder komt verspreid over Europa in een aantal ondersoorten voor. De ondersoort die in Nederland voorkomt (*Lycaena dispar batava*) is uniek in Europa: alle andere ondersoorten zijn zichtbaar kleiner van formaat. Daarnaast valt "onze" ondersoort ook nog op door de vliegtijd: in één generatie in juli en begin augustus, terwijl de Grote vuurvlinders in de rest van Europa in twee generaties vliegen. De vlinder komt voor in laagveenmoerassen waar de eitjes worden afgezet op Waterzuring. Onderzoekers hebben zich veel met deze soort bezig gehouden. Zo heeft Dhr. Bink in de jaren zestig en zeventig veel vliegplaatsen bezocht en beschreven. In de eerste helft van de jaren tachtig is in het kader van de "Atlas van de Nederlandse dagvlinders" op veel plaatsen opnieuw naar de Grote vuurvlinder gezocht. Dit alles heeft geresulteerd in onderstaand verspreidingskaartje.

Verspreiding van de Grote vuurvlinder.
Open rondjes tot en met 1980.
Gesloten rondjes: 1981-1986.

In de "Atlas van de Nederlandse dagvlinders" wordt geconstateerd dat het de Grote vuurvlinder niet voor de wind gaat. Zo verdween de soort uit de Lindevallei bij Wolvega en is hij in de Rot-tige Meenthe ook al enkele jaren niet meer gemeld.

Mannetje van de Grote vuurvlinder. Foto: Kars Veling.

Sinds 1986 is er echter niet meer systematisch naar de Grote vuurvlinder gezocht. We weten dus niet of de achteruitgang zich doorzet of dat de vlinder zich toch kan handhaven. Alleen uit de Weerribben komen nog regelmatig meldingen, maar op veel andere vliegplaatsen is al jaren niet meer gekeken. Omdat het hier gaat om een soort die niet alleen voor Nederland maar ook voor Europa bijzonder is, is het belangrijk dat we een goed overzicht van de huidige verspreiding van deze vlinder krijgen. In tegenstelling tot veel andere Nederlandse dagvlinders is dit echter geen soort die gemakkelijk te inventariseren is. Weliswaar is de vlinder eenvoudig te herkennen, hij vliegt echter in het algemeen in lage dichthe-

den, zodat tijdens een excursie maar één of enkele exemplaren gezien worden. Het voorkeursbiotoop van deze vlinder, vooral rietlanden in laagveenmoerassen, is daarnaast meestal moeilijk toegankelijk. Om toch inzicht te krijgen in de verspreiding van deze

soort hebben we alle terreinbeheerders en inventarisatiemedewerkers in het gebied waar de Grote vuurvlinder voor kan komen gevraagd deze zomer extra op te letten. Bij deze willen we ook u vragen om dit jaar meer aandacht aan deze vlinder te geven en uw waarnemingen van de Grote vuurvlinder aan ons door te geven. Begin 1993 zal er in Vlinders een artikel met de resultaten van de inventarisatie verschijnen.

De Vlinderstichting
Chris van Swaay
Postbus 506
6700 AM Wageningen
08370-24224

In 't kort

GIFTEN EN LEGATEN

Er komt heel wat werk op De Vlinderstichting af. Werk met als doel het behoud en herstel van de vlinderstand en van de natuur in ons land. Dat kost dus ook veel geld. Gelukkig ontvangen wij regelmatig giften, hetgeen we natuurlijk zeer op prijs stellen. Over giften valt echter meer te vertellen dan je op het eerste gezicht zou denken. De Vlinderstichting is in fiscale zin een "het algemeen nut beogende instelling". Dit heeft aantrekkelijke gevolgen voor de belasting. Als u per bank of giro een gift doet aan De Vlinderstichting is deze aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Dat wil zeggen dat giften aan De Vlinderstichting tezamen met giften aan andere daarvoor in aanmerking komende instellingen aftrekbaar zijn als ze meer dan 1% van uw onzuivere inkomen bedragen en maximaal 10%.

Dit minimum en maximum vervalt zelfs als u voor minimaal 5 jaar jaarlijks een bedrag aan De Vlinderstichting schenkt. Zo'n periodieke schenking moet wel via een notariële acte worden vastgelegd, maar is dus volledig aftrekbaar.

U kunt via uw testament ook een legaat aan De Vlinderstichting vermaken. Legaten aan De Vlinderstichting zijn doorgaans vrijgesteld van successierechten zolang het bedrag van f 13.998,- niet wordt overschreden (dit bedrag geldt voor 1992). Hoe het een en ander geregeld kan worden kunt u het best aan een notaris vragen.

GIFTEN

In de afgelopen periode ontvingen we onder andere een gift van f 2000,- van de Kringloop Laren.

We willen alle gulle gevers hartelijk bedanken.

TENTOONSTELLINGEN

De tentoonstelling Bescherm Dagvlinders is op de volgende plaatsen te zien:

- Bibliotheek Delfzijl - 4 mei tot 25 mei
- Bibliotheek Spijk - 25 mei tot 15 juni.
- Historisch Museum Haarlemmermeer, gevestigd in de Mentzhoeve in het Haarlemmermeerse bos, Kruisweg 1403 - 11 juli tot 22 augustus.

GRONINGERS OPGELET!

In de provincie Groningen zijn heel wat mensen actief met vlinders bezig. Er wordt meegewerkt aan het landelijke onderzoek waarbij de losse waarnemingen worden doorgegeven en ook liggen er een aantal monitoringroutes in de provincie. Al die mensen zijn op hun eigen houtje bezig en weten vaak niet welke andere mensen uit de buurt ook met vlinders bezig zijn.

Een aantal van die vlinderliefhebbers heeft nu het idee om een regionale vlinderwerkgroep Groningen op te richten.

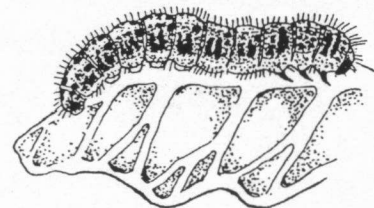
Binnen zo'n werkgroep kan worden overlegd en kan worden gezorgd voor begeleiding van mensen die nog niet zo lang met vlinders bezig zijn. Mooie vlinderplekken kunnen worden uitgewisseld en er kunnen afspraken gemaakt worden over de plaatsen waar men de vlinders gaat onderzoeken. Het is mogelijk avonden te organiseren waarop een bepaald onderwerp over vlinders aan de orde komt en gezamenlijk kunnen wellicht de gemeenten en de provincie worden overtuigd van de noodzaak om in het beheer met vlinders rekening te houden. Belangstellenden worden verzocht contact op te nemen met:

*Dhr. Gaasendam, Castor 16,
9602 NG Hoogezand.*

Zo kan Groningen weer een echte vlinderprovincie worden.

PARASITERING VAN HET GROOT KOOLWITJE

Het afgelopen jaar was - zoals velen al beschreven hebben - een zeer goed jaar voor de Kleine vos. Minder talrijk waren echter soorten als Dagepauwoog, Landkaartje en Groot koolwitje. Het schaarse voorkomen van het Groot koolwitje heeft volgens mij een duidelijke oorzaak, namelijk in de vorm van de sluipwesp *Cotesia glomerata*. Dit concludeer ik aan de hand van een kweekproef waarbij ik zowel

rupsen van het Klein koolwitje als van het Groot koolwitje in dezelfde ruimte heb opgekweekt. De rupsen waren afkomstig uit drie verschillende tuinen en zaten op boeren- en rode kool. Van beide soorten verzamelde ik ongeveer 60 rupsen. De kweek leverde geen noemenswaardige problemen op; de rupsen van het Klein koolwitje verpopten allemaal. Dit was echter niet het geval bij het Groot koolwitje. Van de zestig rupsen van deze soort brachten slechts drie rupsen het tot het popstadium, de rest (95%) bleek te zijn aangetast door *Cotesia*. De cocons van *Cotesia* kwamen al binnen enkele dagen na het verlaten van de gastheer uit, waardoor latere legfels van het Groot koolwitje volgens mij een nog geringere kans hadden om het tot volle wasdom te brengen.

Bernard Stikfort, Veendam.